Magiczny Kraków

Rok Andrzeja Wajdy w Krakowie. Miasto świętuje stulecie mistrza

2026-11-01

Wystawy, spacery, pokazy filmowe, spektakle i międzynarodowe projekty to wydarzenia, którymi Kraków uczci setną rocznicę urodzin jednego z najwybitniejszych polskich reżyserów. Rok 2026 upłynie pod znakiem twórczości Andrzeja Wajdy, a w obchody włączą się najważniejsze miejskie i narodowe instytucje kultury.

Rok Andrzeja Wajdy ustanowiony w maju zeszłego roku przez Senat RP.

– Kraków był dla Andrzeja Wajdy miejscem szczególnym. To tutaj studiował w Akademii Sztuk Pięknych. Tutaj w Narodowym Starym Teatrze stworzył swoje wybitne inscenizacje, które do dziś są punktem odniesienia dla kolejnych pokoleń artystów. To tutaj zrodziła się idea Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha – instytucji, która stała się symbolem otwartości Krakowa na świat i dialog kultur. To także dzięki jego inicjatywie powstał Pawilon Wyspiańskiego – przestrzeń łącząca tradycję z nowoczesnością – podkreślał podczas otwarcia prezydent Aleksander Miszalski.

Stowarzyszenie Przyjaciół Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie zaprosiło na wystawę „100×100 – artystyczna reinterpretacja dziedzictwa Andrzeja Wajdy", przygotowaną we współpracy z Akademią Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. W przestrzeni przy pl. Jana Matejki powstało sto autorskich prac w różnych technikach inspirowanych filmem, teatrem, niezrealizowanymi projektami oraz kulturą Japonii, która była przedmiotem fascynacji i pasji Wajdy. Równolegle Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha pokazało w Düsseldorfie przekrojową ekspozycję „Andrzej Wajda: Exhibition", przygotowaną z Filmmuseum, prezentującą rysunki, storyboardy, plakaty, legendarne rekwizyty oraz multimedialne projekcje najsłynniejszych scen z jego filmów.

Kulminacja krakowskich obchodów nastąpiła w marcu. Narodowy Stary Teatr im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie przypomniał legendarne realizacje Wajdy, w tym telewizyjne wersje „Nocy listopadowej" Stanisława Wyspiańskiego oraz „Zbrodni i kary" Fiodora Dostojewskiego. W programie znalazły się spacery śladami inscenizacji reżysera i Krystyny Zachwatowicz-Wajdy, wystawy kostiumów i archiwaliów, a także rozmowy z artystami i badaczami jego twórczości. 8 marca Krystyna Zachwatowicz-Wajda poprowadziła także warsztaty poświęcone tworzeniu scenografii i rzemiosłu teatralnemu.

W siedzibie Mangghi miała miejsce uroczysta inauguracja Roku Andrzeja Wajdy, która została połączona z wręczeniem Nagrody im. Andrzeja Wajdy – wyróżnienia ustanowionego przez Fundację Kyoto–Kraków za działalność w duchu solidarności społecznej. Od 7 marca dostępna jest wystawa „Andrzej Wajda. W stulecie urodzin" – osobista opowieść Krystyny Zachwatowicz-Wajdy o życiu i drodze artystycznej reżysera, oparta na prywatnych notatkach i szkicach z jego archiwum.

Miasto Kraków włącza się w obchody poprzez wydarzenia w różnych instytucjach kultury i przestrzeni publicznej. W Pawilonie Wyspiańskiego zobaczyć będzie można wystawę „Taki mi się marzy dramat. Stanisław Wyspiański w interpretacjach Andrzeja Wajdy", a w rocznicę odebrania przez reżysera Oscara, 26 marca, zorganizowano performatywną akcję na Skwerze Andrzeja Wajdy z udziałem aktorów Teatru KTO wcielających się w postaci z jego filmów – od „Popiołu i diamentu" po „Wałęsę.

Człowieka z nadziei”. Latem odsłonięte zostaną ławeczki poświęcone Andrzejowi Wajdzie i Krystynie Zachwatowicz-Wajdzie, a jesienią – mural wyłoniony w międzynarodowym konkursie.

Bogaty program filmowy przygotują krakowskie kina i festiwale. W Kinie Sfinks Ośrodek Kultury im. Norwida przypomniał „Popiół i diament”, a Kino Kijów zaprasza na cykl „Środy z Wajdą”, prezentując m.in. „Kanał”, „Katyń”, „Człowieka z marmuru” i „Pana Tadeusza”. Podczas Międzynarodowego Festiwalu Kina Niezależnego Mastercard Off Camera w ICE Kraków pokaz specjalny „Powidoków” poprzedził galę wręczenia Krakowskiej Nagrody Filmowej Andrzeja Wajdy.

Z inicjatywy Krystyny Zachwatowicz-Wajdy powstał „Spacerownik”, który przybliża miejsca w Krakowie naznaczone obecnością i twórczością Andrzeja Wajdy. To nowy szlak spacerowy śladami mistrza, prowadzący przez okolice szczególnie związane z jego życiem i działalnością artystyczną. „Spacerownik” będzie rozdawany podczas wybranych wydarzeń w ramach Roku Wajdy, a niezależnie od tego miasto przygotowuje także zorganizowane spacery tematyczne śladami twórcy.

Nie zabrakło też spacerów filmowych organizowanych przez Muzeum Fotografii w Krakowie – zarówno ekstremalnej, dziesięciokilometrowej trasy z Kopca Kościuszki na Kopiec Krakusa, jak i październikowego spaceru w 10. rocznicę śmierci artysty, prowadzącego przez miejsca, w których mieszkał i pracował.

W październiku do dialogu z twórczością reżysera powrócił także Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka, prezentując wystawę „Kantor – Wajda” poświęconą współpracy z Tadeuszem Kantorem przy filmowej rejestracji „Umarłej klasy”. Z kolei Muzeum Etnograficzne im. Seweryna Udzieli w Krakowie przypomniało „Wesele” – zarówno w formie ekspozycji rekwizytów z filmowej adaptacji, jak i widowiska plenerowego na Wolnicy oraz Forum Tradycji poświęconego obrzędowi weselnemu.

Rok zakończy się wystawą „Wajda. Reżyser / Zachwatowicz-Wajda. Scenograf” w ASP oraz multimedialnym spektaklem „Wajda Kilar Śląsk” w Nowohuckim Centrum Kultury – widowiskiem łączącym taniec, śpiew i muzykę Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”.

Obchody Roku Andrzeja Wajdy w Krakowie mają charakter otwarty i inkluzyjny. To nie tylko hołd dla laureata Oscara i twórcy „Człowieka z marmuru”, lecz także zaproszenie do wspólnego namysłu nad rolą sztuki w życiu wspólnoty. Miasto, z którym był związany przez dekady, w stulecie jego urodzin staje się przestrzenią żywego dialogu z jego dziedzictwem.

Kalendarium najważniejszych wydarzeń organizowanych przez Kraków, krakowskie instytucje kultury oraz inne podmioty działające w sferze kultury w ramach obchodów Roku Andrzeja Wajdy dostępne są na **stronie BIP**.